

Basel Bankacılık Denetim Komitesi

Basel II'nin Uygulanmasına İlişkin Göz Önünde Tutulması Gereken Hususlar (Ek: Ulusal İnisiyatif Kullanılacak Alanlar)

Temmuz 2004

**Bu çeviri aslına uygun olarak BDDK Araştırma Dairesi tarafından yapılmış olup,
hukuki olarak herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.**

Görüş ve Öneriler için

D. Aslı BALCI

(312) 455 67 98

abalci@bddk.org.tr

ULUSAL İNİSYATİF KULLANILACAK ALANLAR-I. YAPISAL BLOK

Yeni Uzlaş kapsamında Birinci Yapısal Blok içerisinde ulusal inisiyatif kullanılabilecek alanlar aşağıda (ve izleyen sayfalarda) ana hatlarıyla yer almaktadır.

UYGULAMANIN KAPSAMI

1. **Ulusal inisiyatif** sigorta iştiraklerindeki önemli payların ele alınması durumunda söz konusu olacaktır (bakınız; 30 ila 34 numaralı paragraflar)¹. Alternatifler, iştiraklere ilişkin tutarın sermayeden indirilmesi, *Joint-Forum* tipi toplulaştırma, riskle ağırlıklandırma (standart yaklaşımda %100 ve içsel derecelendirme yapan bankalarda içsel derecelendirme çerçevesinin kullanılması) hususlarını kapsamaktadır.

ASGARİ SERMAYE YETERLİLİĞİNİN HESAPLANMASI

2. 380 ila 383 numaralı paragraflarda açıklandığı üzere, beklenen kayıplar toplamının, kabul edilen karşılıkların toplamından az olması durumunda, bankalar risk ağırlıklı varlıklar toplamının en fazla %0,6'sına kadar olmak üzere aradaki farkı katkı sermayeye dahil edebilirler. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, % 0,6'dan daha düşük bir limit de uygulanabilecektir (43 numaralı paragraf).

3. Basel Bankacılık Denetim Komitesi (Komite), denetim otoritelerinin, 01.01.2009 tarihinden itibaren kredi riskinin hesaplanmasında içsel derecelendirme yaklaşımını (Internal Rating Based-IRB) ve/veya operasyonel risklerin hesaplanmasında Gelişmiş Ölçüm Yaklaşımını (Advanced Measurement Approach-AMA) benimseyen bankaları, ihtiyatlı asgari sermaye yükümlülüklerine tabi tutmasının uygun olacağı kanaatindedir. Komite, 46 numaralı paragrafta belirtilen süreler içerisinde bu yaklaşımlara geçişi tamamlayamayan bankalar için denetim otoriteleri tarafından - 46 numaralı paragraftakilere benzer - ihtiyatlı asgari sermaye yükümlülüğü düzenlemelerinin uygulanmasına devam edilmesinin, gelişmiş yaklaşımların banka bazında doğru şekilde uygulanmasını temin için gerekli zamanı sağlaması açısından uygun olacağı görüşündedir. Ancak, Komite 1988 Uzlaşısı'na dayalı olarak belirlenen asgari sermaye seviyelerinin uygulanmasının zaman içinde artan biçimde elverişsiz hale geleceğini belirtmekte ve bu nedenle, denetim otoritelerinin, bu paragrafta ana hatları ortaya konulan ilkelerle uyumlu olarak, her bir banka için asgari sermaye düzeyini, benimsenen asgari seviyelerin yapısına ilişkin detaylı açıklama yapmak koşuluyla, ayrı ayrı belirleyebilme esnekliğine sahip olması **gerektiğine** inanmaktadır. Bu asgari seviyeler, bankanın içsel derecelendirme ve/veya gelişmiş ölçüm yaklaşımlarını benimsemesinden önce uygulamış olduğu yaklaşım dikkate alınarak belirlenebilir.

KREDİ RİSKİ –STANDART YAKLAŞIM

¹ Paragraflar, aksi belirtilmiş olmadığı sürece "Sermaye Ölçümünün ve Sermaye Standartlarının Uluslararası Düzeyde Birbiriyle Uyumlaştırılması", Basel Bankacılık Denetim Otoritesi (Haziran 2004) başlıklı dokümanda yer alan aynı sayılı paragrafları işaret etmektedir.

Eşleştirme süreci (mapping process)

4. Denetim otoriteleri, Bağımsız kredi derecelendirme kuruluşları (External Credit Assessment Institutions-ECAIs) tarafından verilen derecelendirme notlarının standart risk ağırlıkları yaklaşımı içerisinde yer alan risk ağırlığı kategorilerinden hangilerine karşılık geldiğinin tespit edilmesinden sorumludur. Eşleştirme süreci, objektif olmalı ve kredi risklerinin yansıtıldığı tablolarla uyumlu sonuçlara ulaşmalıdır. Prosedür, öngörülen tüm risk ağırlıklarını kapsamalıdır (92 numaralı paragraf).

Hazineden alacaklar

5. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, bankaların faaliyette buldukları ülke hazinesinden (veya merkez bankasından) olan ulusal para cinsinden alacakları için - fonlamanın da bu para cinsinden olması kaydıyla- daha düşük risk ağırlıkları kullanılabilir. Herhangi bir ülkenin bu yönde inisiyatif kullanması durumunda, diğer denetim otoriteleri de kendi ülkelerindeki bankalara söz konusu ülke hazinesi ve merkez bankasının ilgili para biriminden olan alacakları için - fonlamanın da bu para cinsinden olması kaydıyla- aynı risk ağırlıklarını kullanma izni verebilirler (54 numaralı paragraf).

6. Ulusal denetim otoriteleri bu uygulamayı, garantinin yerel para cinsinden olması ve pozisyonun aynı para cinsinden kaynaklarla fonlanması halinde, alacakların hazine (ya da merkez bankası) tarafından garanti altına alınan kısımlarını **kapsayacak şekilde genişletebilirler** (201 numaralı paragraf).

7. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, ulusal para cinsinden olması ve banka tarafından da aynı para birimi ile fonlanması durumunda kamu kağıtları için daha düşük spesifik risk yükümlülükleri uygulanabilecektir (711 numaralı paragraf).

8. Denetim otoriteleri, ihracat kredi kuruluşlarınca ülkeler için tespit edilen derecelendirme notlarına resmi geçerlilik tanıyabilirler. Bankalar, tabi oldukları *ulusal* denetim otoritelerince tanınan bireysel İhracat Kredi Kuruluşları (İKK) tarafından yayınlanan ülke notlarını veya “Resmi Olarak Desteklenen İhracat Kredileri Uzlaşısı”na katılan İKK’larca ortak olarak belirlenecek ülke notlarını kullanmayı tercih edebileceklerdir (55 numaralı paragraf).

Merkezi hükümet içinde yer almayan kamu kurumlarından olan alacaklar

9. Merkezi hükümet içinde yer almayan yerel kamu kurumlarından olan alacakların risk ağırlıkları, esasen bankalar için tasarlanmış olan opsiyon 1 veya opsiyon 2 çerçevesinde **ulusal inisiyatlara göre** belirlenecektir. Opsiyon 2’nin tercih edilmesi durumunda, kısa vadeli kredilerde avantajlı uygulama olmaksızın uygulanacaktır (57 numaralı paragraf).

10. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, yerelö kamu kurumlarından alacaklar, bu kurumların yerleşik oldukları ülkenin hazinesinden alacaklar gibi ele alınabilecektir. İniyatiflerin bu yönde kullanılması durumunda, diğer ulusal denetim otoriteleri de

kendi bankalarının söz konusu kurumlarla yapmış oldukları işlemlerin risk ağırlıklarını aynı şekilde belirlemelerine izin verebileceklerdir (58 numaralı paragraf).

Bankalardan alacaklar

11. Bankalardan olan alacaklar için iki opsiyon bulunmaktadır. Ulusal denetim otoriteleri, benimseyecekleri tek bir opsiyonu ülkelerindeki tüm bankalar için tutarlı şekilde uygulayacaklardır (60 ila 64 numaralı paragraflar).

- Opsiyon 1 altında, belli bir ülkede faaliyet gösteren tüm bankalardan olan alacaklara, o ülke hazinesinden (veya merkez bankasından) olan alacaklar için tahsis edilen risk ağırlığından 1 kategori daha yüksek bir risk ağırlığı tahsis edilecektir. Ancak, derecelendirme notu BB+ ve B- arasında olan ülkelerle kredi notu bulunmayan ülkelerde yerleşik bankalardan olan alacaklar için risk ağırlığı, %100 ile sınırlandırılacaktır (61 numaralı paragraf).

- Opsiyon 2 ise, risk ağırlığının bankanın kendisine verilen derecelendirme notu doğrultusunda belirlenmesi üzerine temellendirilmiştir. Bu opsiyon çerçevesinde, orijinal vadesi 3 ay veya daha kısa olan alacaklar için asgari %20 olmak kaydıyla, aşağıdaki tablodaki risk ağırlıklarından bir derece daha düşük olan risk ağırlığı tercih edilebilecektir. Bu uygulama hem dereceleme notu olan hem de olmayan bankalar için geçerli olabileceken, %150 risk ağırlığı saptanmış bankalar için geçerli olmayacaktır (62 numaralı paragraf).

12. Ulusal denetim otoritesinin hazineden alacaklar için yukarıda açıklanan türde bir tercihli iyileştirme (preferential treatment) uygulaması durumunda, bankalardan alacaklar için-hem opsiyon 1 hem de opsiyon 2 kapsamında-bankanın bulunduğu ülkenin hazinesinden olan alacaklar için belirlenenden bir derece daha yüksek olmak kaydıyla- tek bir risk kategorisi belirlenebilecektir. Bu kategori, orijinal vadesine 3 ay ve daha az kalmış krediler için kullanılacak ve uygulanacak risk ağırlığı asgari %20 olacaktır (64 numaralı paragraf).

Kurumsal alacaklar

13. Denetim otoriteleri, ülkelerindeki genel temerrüt tecrübesinin daha yüksek oranlar gerektirdiğine **hükmetmeleri durumunda**, derecelendirme notu bulunmayan alacaklar için belirlenen standart risk ağırlığını gerekli seviyeye yükseltmelidir. Denetim otoriteleri, denetimsel gözden geçirme prosedürünün bir parçası olarak, nitelikleri itibariyle münferit bankaların kurumsal alacakları için %100'den daha yüksek bir standart risk ağırlığı uygulamak gerekip gerekmediğini de ayrıca değerlendirebileceklerdir (67 numaralı paragraf).

14. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, denetim otoriteleri, bankaların tüm kurumsal alacakları için dış derecelendirme notlarını dikkate almaksızın %100 risk ağırlığı uygulamalarına izin verebilirler. İnisiyatifin bu yönde kullanılması durumunda denetim otoritesi bankaların tek bir yaklaşımı tutarlı biçimde uygulamalarını temin etmelidir. Örneğin, ya olanaklı her durumda dış derecelendirme notları kullanılmalı ya

da hiç bir zaman kullanılmamalıdır. Derecelendirme notlarının bankalar tarafından işine geleni seçme mantığıyla (cherry picking) kullanılmasını engellemek için, tüm kurumsal alacakları için %100 oranında ağırlıklandırma opsiyonunu kullanmak isteyen bankaların öncelikle denetim otoritesinin onayını alması gerekecektir (68 numaralı paragraf).

Yasal perakende portföyü içindeki krediler

15. Paragraf 70'te belirtilen nitelikleri taşıyan alacaklar, sermaye yeterliliği rasyosunun hesaplanmasında perakende krediler olarak **değerlendirilebilecek** ve perakende portföyü içerisinde yer alacaktır. Bu portföy içerisinde yer alan krediler için, 75. paragrafta açıklanan tahsili gecikmiş alacaklar hariç olmak üzere, %75 risk ağırlığı **kullanılabilecektir** (69 numaralı paragraf).

16. Ulusal denetim otoriteleri paragraf 69'da belirlenen risk ağırlıklarının bu tip alacaklarda yaşanan geçmiş temerrüt tecrübeleri ışığı altında kendi ülkeleri için düşük olup olmadığını değerlendirmek durumundadır. Buna göre, denetim otoriteleri bankalara bu risk ağırlıklarını yükseltme yükümlülüğü **getirebilecektir** (71 numaralı paragraf).

İkamet amaçlı gayrimenkul ipoteği karşılığı krediler

17. Ulusal denetim otoriteleri geçmiş kayıp verileri ışığı altında, paragraf 72'de belirlenen risk ağırlıklarının kendi ülkeleri için yeterli olup olmayacağını değerlendirmek durumundadır. Bu itibarla denetim otoriteleri bankalara bu risk ağırlıklarını uygun düzeye yükseltme zorunluluğu **getirebilecektir** (73 numaralı paragraf).

Ticari gayrimenkul ipoteği karşılığı krediler

18. Ticari gayrimenkul ipoteği karşılığı kredilerin ele alınması ile ilgili olarak, Komite bu tür krediler için %50 risk ağırlığının sadece **bazı katı kriterlere** uyulmuş olması kaydıyla uygulanacağını belirtmektedir. Belirlenen limitleri aşan tüm krediler %100 oranında risk ağırlığına tabi tutulacaktır (74 numaralı paragraf -25 numaralı dipnot).

Tahsili gecikmiş alacaklar

19. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, 90 gün ve daha uzun süre temerrüde uğramış herhangi bir kredinin (ikamet amaçlı ipotek kredileri dahil) teminatsız bölümünün özel karşılıklar düşüldükten sonra kalan net kısmı için, ayrılan özel karşılıkların kredinin ödenmeyen kısmına oranının %50'den az olmaması koşuluyla, risk ağırlığı %100'den %50'ye indirilebilir (75 ve 78 numaralı paragraflar).

20. **Ulusal inisiyatife bağlı olarak**, denetim otoriteleri, bankaların %150 risk ağırlığına tabi karşı taraftan olan temerrüde düşmemiş alacaklarını da tahsili gecikmiş alacaklar gibi ele almalarına izin verebilirler (75 numaralı paragraf -26 numaralı dipnot).

21. **Ulusal inisiyatife bağı olarak**, 3 yıllık bir geçiş dönemi boyunca temerrüde uğramış bir kredinin teminatlı kısmının belirlenmesinde teminat kapsamında kabul edilecek değerler, yüksek risk kategorileri söz konusu olduğunda (tahsili gecikmiş alacaklar) daha geniş bir yelpaze içinde tanımlanabilecektir (76 numaralı paragraf -27 numaralı dipnot). Ulusal inisiyatifin bu yönde kullanılması durumunda 145 ve 146 numaralı paragraflarda tanımlanan teminatların kapsamı genişletilmiş olacaktır.

22. 75 numaralı paragrafta tanımlanan hallere ek olarak, tahsili gecikmiş bir kredinin tümünün 145 ve 146 numaralı paragraflarda geçerliliği kabul edilenler dışında bir teminat ile teminatlandırılmış olması ve kredi için ayrılan özel karşılıkların kredinin ödenmemiş kısmının %15'ine ulaşmış olması durumunda, %100 risk ağırlığı **uygulanabilecektir**. Standart yaklaşımda, bu tip teminatlar başka hiçbir durumda geçerli olarak kabul edilmemektedir. Denetim otoriteleri, bu ek teminatların uygunluğunu sağlamak için katı operasyonel kriterler **saptamalıdır**.

Diğer aktifler

23. Denetim otoriteleri risk sermayesi, özel sermaye katılımları* gibi diğer varlık sınıflarına, bu varlıklara atfedilen yüksek riskliliği yansıtacak şekilde %150 veya daha yüksek risk ağırlıkları uygulanmasını **öngörebilirler** (80 numaralı paragraf).

24. Ulusal otoriteye, külçe altın için %0 oranında risk ağırlığı tespit etme **imkanı tanınmıştır** (81 numaralı paragraf -28 numaralı dipnot).

Uygulama ile ilgili hususlar

25. Denetim otoriteleri, *bazı* çok taraflı kalkınma bankalarından birinin iştiraki ile açılmış veya bu bankalar tarafından konvertibilite ve transfer riskine karşı garanti altına alınmış olan kredilerde, borçlunun ulusal para birimi için verilmiş olan derecelendirme notlarının yabancı paralı işlemlerde **kullanabilme opsiyonuna sahip olacaklardır** (81 numaralı paragraf -28 numaralı dipnot).

26. Denetim otoriteleri, bankalara talep edilmeden verilmiş olan derecelendirme notlarını da talebe binaen verilenler ile aynı şekilde **kullanma olanağı tanıyabilirler** (108 numaralı paragraf).

KREDİ RİSKİ AZALTIMI

27. Denetim otoriteleri, standart resmi iskontoları (haircuts) veya kendi tahminlerine dayanan iskontoları kullanan bankalara risk azaltımı sonrası kredi tutarı hesaplamalarında, belirli türdeki/nitelikleri taşıyan repo benzeri işlemler için (daha açık olarak, paragraf 170 ve 171'de tanımlanan hazine kağıtları üzerinden yapılan repolar gibi) bu iskontoları **uygulamama imkanı tanıyabilirler**. Herhangi bir denetim otoritesinin ülke hazinesi tarafından ihraç edilen menkul kıymetlerle yapılacak repo benzeri işlemler için bu tip bir indirgemeci (carve out) yaklaşım uygulaması durumunda diğer denetim otoriteleri de kendi ülkelerinde faaliyet gösteren bankalara

* Çevirenin Notu: Esasen, dokümanda "private equity investments" olarak ifade edilen kavramla işaret edilmek istenen, borsaya kote edilmemiş hisse senetlerine yapılan yatırımlardır.

aynı işlemlerde benzer yaklaşımlar uygulayabilme imkanı tanıyabileceklerdir (136, 170, 172 ve 209 numaralı paragraflar).

28. Denetim otoriteleri, bankaların iskontoları hesaplarırken piyasa fiyatları ve döviz kurlarındaki oynaklıklarla ilgili olarak yapmış oldukları kendi içsel tahminlerini **kullanmalarına izin verebilirler**. İskontoların bu şekilde hesaplanabilmesi için verilecek izin, 156 ila 165 numaralı paragraflarda belirlenen nitel ve nicel asgari gereklerin yerine getirilmesine bağlı olacaktır. Borç enstrümanının dereceleme notunun BBB-/A-3 veya daha yüksek olması durumunda denetim otoriteleri bankaların her bir menkul kıymet kategorisi için volatilité tahminlerini hesaplamalarına izin verebilirler. İlgili kategoriler tespit edilirken kurumlar; a) menkul kıymetin ihraççısının türü b) menkul kıymetin derecelendirme notu c) menkul kıymetin vadesi d) menkul kıymetin düzeltilmiş durasyonunu göz önüne alacaklardır. Volatilité tahminlerinin bu banka açısından menkul kıymetin fiilen dahil edildiği kategoriye temsil etme gücüne sahip olması gerekmektedir. BBB-/A-3'ten daha düşük olarak derecelendirilmiş borçlanma enstrümanları veya teminat olarak kabul edilebilecek hisse senetleri (154 numaralı paragraf -üst tabloda açık renkle gölgelendirilmiş kutular) söz konusu olduğunda ise uygulanacak iskontolar her bir menkul kıymet için ayrı ayrı hesaplanacaktır (154 numaralı paragraf).

29. 171 numaralı paragrafta, piyasanın temel katılımcılarının **denetim otoritesinin inisiyatifine bağlı olarak** aşağıda sayılanları kapsayabileceği belirtmektedir:

- Ülke Hazinesi, Merkez Bankası ve kamu kurumları
- Bankalar ve aracı kuruluşlar
- %20 risk ağırlığı uygulanabilecek diğer finansal kuruluşlar (sigorta şirketleri dahil)
- Finansal kaldıraç veya sermaye yükümlülüğü düzenlemelerine tabi tutulmuş yatırım fonları
- Denetime tabi emeklilik fonları ve
- Yetkili otorite tarafından varlığı resmi olarak tanınmış takas kurumları.

KREDİ RİSKİ-İÇSEL DERECELENDİRME BAZLI YAKLAŞIMLAR

Çeşitli varlık sınıfları için IRB yaklaşımı uygulamasının kabulü

30. Denetim otoriteleri bankacılık grubu içinde IRB yaklaşımına kademeli geçiş stratejisi **benimseme olanağı tanıyabilirler**.

31. **Denetim otoritesinin onayına bağlı olarak**, bankalar önemsiz faaliyet birimleri ve varlık sınıfları (perakende krediler durumunda alt varlık sınıfları) içinde algılanan risk profilleri ve büyüklükleri açısından ihmal edilebilir seviyede bulunan bazı riskler/aktifler için IRB yaklaşımını benimsemekten muaf tutulabilirler (259 numaralı paragraf).

Geçiş süreci düzenlemeleri

32. Geçiş dönemi Yeni Çerçevenin uygulamaya geçtiği tarihle başlayacak, bu tarihten itibaren 3 yıl sürecektir. Geçiş dönemi süresince paragraf 264'te belirtilen asgari gerekler ulusal denetim otoritelerinin **inisiyatifine bağlı olarak** daha ılımlı biçimde uygulanabilecektir (265 numaralı paragrafa da bakınız).

33. Azami 10 yıllık bir süre için, denetim otoriteleri Yeni Uzlaşının yayımlandığı tarihte var olan bazı özel sermaye yatırımlarını IRB çerçevesinden **muaf tutabilecektir** (267 ila 269 numaralı paragraflar).

Kurumsal Alacaklar, Hazineden Alacaklar ve Bankalardan Alacaklar

KOBİ'ler için işletme büyüklüğü ayarlamaları

34. IRB yaklaşımı kapsamında kurumsal krediler ile ilgili olarak bankalar, KOBİ kredileri dolayısıyla maruz kalınan riskleri (firmanın dahil olduğu grubun raporlanmış konsolide bazlı toplam satışlarının 50 milyon Euro'dan az olması durumunda maruz kalınan kurumsal riskler olarak tanımlanmıştır) büyük ölçekli işletmelerle yapılan işlemler nedeniyle maruz kalınan risklerden ayrı olarak değerlendirme olanağına sahip olacaktırlar. **Ulusal inisiyatifine bağlı olarak** denetim otoriteleri, bankalara KOBİ eşik değerleriyle ilgili hesaplarında ve işletme büyüklüğüne göre yapacakları düzenlemelerde grubun konsolide bazda hesaplanmış aktif büyüklüğünü, konsolide bazlı toplam satışlara ikame bir kriter olarak kullanma imkânı sağlayabileceklerdir. Ancak, toplam varlıklar kriteri, sadece toplam satışların firmanın büyüklüğü açısından anlamlı bir gösterge olmaması durumunda kullanılacaktır (273 ve 274 numaralı paragraflar).

Özellikli krediler (proje finansmanı, duran varlık finansmanı, emtia finansmanı ve gelir getiren gayrimenkuller)

35. **Ulusal inisiyatifine bağlı olarak**, Denetim otoriteleri, vadesine 2,5 yıl veya daha az kalmış olması veya denetçilerin bankanın yüklenimi ve diğer risk parametrelerinin resmi/denetsel risk kategorisi için kullanılan parametrelere göre önemli ölçüde iyi durumda olduğuna karar vermesi durumunda, bankalara güçlü krediler için %50 ve iyi nitelikteki krediler için %75 tercihli risk ağırlıkları uygulama izni verebilirler (277 numaralı paragraf).

Volatilitesi yüksek ticari emlak

36. **Ulusal inisiyatifine bağlı olarak**, bankalara temel içsel derecelendirme yaklaşımı altında temerrüt olasılığı (PD) veya gelişmiş içsel derecelendirme yaklaşımı altında temerrüt olasılığı (PD), temerrüt halinde zarar (LGD), temerrüt halinde riske maruz tutar (EAD) thesaplamları ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri durumunda, 283 numaralı paragrafta formüle edilen özel risk ağırlık fonksiyonu hariç olmak üzere, temel içsel derecelendirme (FIRB) ve gelişmiş içsel derecelendirme (AIRB) yaklaşımlarını tamamen kurumsal kredilerde uyguladıkları şekilde uygulayabilme olanağı sağlanabilecektir (250 ve 251 numaralı paragraflar).

37. **Ulusal inisiyatife bağı olarak**, denetim otoriteleri, vadesine 2,5 yıl veya daha az kalmış olması veya denetçilerin bankanın yüklenimi ve diğer risk parametrelerinin resmi/denetsel risk kategorisi için kullanılan parametrelere göre önemli ölçüde iyi durumda olduğuna karar vermeleri durumunda bankalara güçlü krediler için %70 ve iyi nitelikteki krediler için %95 tercihli risk ağırlıkları uygulama izni verebilirler (282 numaralı paragraf).

Temel içsel derecelendirme yaklaşımı kapsamında LGD

38. Tasfiye durumunda talep ve tahsil edilebilirlik yeteneği kısıtlanmış tüm kurumsal alacaklar, hazineden alacaklar ve bankalardan alacakların LGD değeri %75'tir. Kısıtlanmış krediler (subordinated loans), talep ve tahsil edilebilirlik yeteneği başka krediler lehine açık biçimde kısıtlanmış kredilerdir. **Ulusal inisiyatife bağı olarak**, denetim otoriteleri bir kredinin bu kategoriye sokulması sonucunu doğuracak 'kısıtlanma' hallerini daha geniş bir yelpaze içerisinde tanımlayabileceklerdir. Bu, alacağın teminata bağlanmadığı ve borçlunun varlıklarının önemli bir bölümünün başka krediler için teminat olarak gösterilmiş olduğu ve kredinin tahsil edilebilme imkanının ekonomik olarak kısıtlı bulunduğu ekonomik kısıtlılık durumlarını da kapsayabilecektir (288 numaralı paragraf).

Efektif vade

39. Ulusal denetim otoriteleri, ülkelerindeki tüm bankaların (FIRB veya AIRB yaklaşımlarını uygulayan tüm bankaların) 320 numaralı paragraftaki açıklamalardan faydalanmak suretiyle her kredinin orijinal vadesini **saptamalarını zorunlu kılacaktır** (318 numaralı paragraf).

40. AIRB yaklaşımı bileşenlerinden her hangi birini kullanan bankaların her bir kredinin orijinal vadesini aşağıda belirtilen şekilde saptaması gerekecektir. Ancak denetim otoriteleri bazı küçük ölçekli kurumsal borçlulara sağlanan kredilerin; kredinin verildiği firmanın dahil olduğu grubun konsolide bazlı toplam satışları (toplam cirosu gibi) yanında toplam aktif büyüklüğünün de 500 milyon Euro'dan az olması durumunda açık vade uyarlaması **yapmaktan muaf tutabilirler**. Bu muafiyetten yararlanacak konsolide grubun, muafiyeti tanıyan ülkede faaliyet gösteren ulusal şirketlerden oluşması gerekmektedir. Kabul edilmesi durumunda, denetim otoriteleri söz konusu muafiyeti tek tek bankalar bazında olmaksızın ülkelerinde gelişmiş yaklaşımları kullanan tüm IRB bankalarına uygulayacaklardır. Bu tip bir muafiyet uygulandığında, ilgili koşullara uyan küçük ölçekli ulusal işletmelere verilen tüm kredilerin ortalama vadesinin temel IRB yaklaşımı kapsamında olduğu gibi 2,5 yıl olduğu farz edilecektir (319 numaralı paragraf).

41. Açık vade uyarlaması kapsamında denetim otoritelerinin hangi enstrümanların 1 yıllık vade tabanından hariç tutulacağını **belirlemeleri gerekecektir** (321 ve 322 numaralı paragraflar).

Beklenen kayıplar (EL) ve ayrılan karşılıkların değerlendirilmesi

42. Hesaplanan EL tutarının bankanın ayırdığı karşılıklardan az olduğu durumlarda, bankayı denetleyen otoritenin aradaki farkın katkı sermayeye/ikinci kuşak sermayeye

eklenmesine izin vermeden önce, beklenen kayıpların piyasa koşullarını bütünüyle yansıtip yansıtmadığını **değerlendirmesi gerekecektir**. Ayrılan özel karşılık tutarının donuk alacaklardan beklenen kayıp tutarını aşması durumunda, aynı değerlendirmenin aradaki farkın donuk alacaklar dışındaki aktiflerin beklenen kayıplarının denkleştirilmesinde kullanılmadan önce de yapılması gerekecektir (385 numaralı paragraf).

Perakende Krediler

43. Denetim otoriteleri, perakende krediler ve kurumsal kredileri farklılaştırmak için kredi eşikleri/limitleri **tespit edilebilecektir** (231 numaralı paragraf - 1. satır).

44. Ek olarak, denetim otoriteleri ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği karşılığı kredilerde her bir kredi ile finanse edilecek azami konut sayısı ile ilgili **limitler belirleyebileceklerdir** (231 numaralı paragraf - 2. satır).

45. Ulusal denetim otoriteleri, bir kredi havuzunun perakende olarak nitelendirilebilmesi için bu havuz içerisinde yer alacak kredilerle ilgili asgari bir sayı **tespit edebileceklerdir** (232 numaralı paragraf).

Özel Sermaye Katılımları (İştirakler)

46. Denetim otoriteleri, hangi yaklaşım veya yaklaşımların (piyasa bazlı yaklaşımlar veya PD/LGD yaklaşımı) ve hangi koşullar altında kullanılacağına **karar vereceklerdir** (341 ila 342 numaralı paragraflar).

47. Ek olarak, denetim otoriteleri bankaların farklı portföyler için farklı piyasa bazlı yaklaşımlar (basit risk ağırlıklandırma yöntemi veya içsel modeller yöntemi) kullanmalarına **izin verebileceklerdir** (343 ila 349 numaralı paragraflar).

48. Denetim otoriteleri, standart yaklaşım kapsamında yükümlülükleri sıfır oranında riske tabi tutulabilir nitelikte olan iştiraklere yapılan sermaye katılımlarını **muaf tutabileceklerdir**.

49. Denetim otoriteleri, yasal programlar çerçevesinde yapılan sermaye katılımlarını **muaf tutabileceklerdir**. Bu muafiyet, ana sermaye ile katkı sermaye toplamının %10'u ile sınırlanmıştır (357 numaralı paragraf).

50. Denetim otoriteleri, sermaye katılımlarına, önemlilik ilkesi temelinde, **muafiyet tanıyabileceklerdir**. Muafiyet kapsamında bulunanlar ve geçiş düzenlemelerine tabi olanlar dahil iştiraklerin brüt tutarı, banka ana sermayesi ile katkı sermayesi toplamının %10'unun önceki yıl genelindeki ortalama tutarını geçmesi durumunda “önemli” sayılacaktır. Bankanın iştirak portföyünün, 10'dan az sayıda farklı ortaklıktan oluşması durumunda bu eşik, banka ana sermayesi ile katkı sermayesi toplamının % 5'i düzeyine indirilecektir. Ulusal denetim otoriteleri, daha **düşük eşik değer de uygulayabilecektir** (358 numaralı paragraf).

Devralınan Alacaklar-Kurumsal Alacaklar

51. Ulusal denetim otoritelerinin, bu eşik değerleri geçmenin kurumsal krediler için sermaye yükümlülüğü hesaplamalarında bottom-up yaklaşımının asgari gereklerinin kullanılmasını zorunlu kılacak yoğunlaşma limitleri **tespit etmeleri gerekmektedir** (242 numaralı paragraf, 4. satır).

52. Ulusal denetim otoritesinin **tercihine bağlı olarak**, bankalar temel içsel derecelendirme yaklaşımı kapsamında, sulandırma riski (dilution risk) için ayıracakları sermaye tutarının hesaplanması amacıyla yönelik olarak içsel olarak derecelendirilmiş ve A- ve daha düşük düzeye tekabül eden bir PD derecesi ile ilişkilendirilmiş garantörleri dikkate alabileceklerdir (373 numaralı paragraf – 78 numaralı dipnot).

IRB Yaklaşımı İçin Asgari Gerekler

Derecelendirme sisteminin yapısı

53. Banka temerrüde düşmemiş borçlular için asgari olarak 7 ve temerrüde düşenler için 1 adet borçlu kategorisine sahip olmalıdır. Kredileri açısından tek bir sektöre/piyasa segmentine odaklanmış bankaların yukarıda bahsedilen asgari koşulları yerine getirmiş olması yeterli olacaktır; denetim otoritesi kredi portföyü çeşitlendirmesine giden bankalardan daha geniş bir sınıflandırma **yapmalarını isteyebilecektir** (404 numaralı paragraf).

Kurumsal yönetim ve gözetim

54. Bankanın derecelendirme sisteminin işleyişi; kredilendirme faaliyetleri ve PD-LGD-EAD parametrelerinin tahminini de kapsayacak şekilde iç denetim veya eş derecede bağımsız bir başka kontrol sistemi tarafından yılda en az bir kez gözden geçirilecektir. Gözden geçirme çerçevesi, tüm asgari koşullara uyum sağlanıp sağlanmadığı hususunu da içerecektir. Bazı ulusal denetim otoriteleri, bankanın derecelendirme sisteminin ve kayıp parametrelerinin dış denetçiler tarafından da kontrol **edilmesini isteyebileceklerdir** (443 numaralı paragraf).

Temerrüdün tanımı

55. Temerrüt, banka tarafından borçlunun banka grubuna olan borcunu (alacağın böyle bir teminata bağlanmış olması durumunda) rehlin paraya çevrilmesi gibi yollara başvurmaksızın tümüyle ödemeyeceğini değerlendirdiği veya borçlunun yükümlülüklerinden herhangi birini yerine getirmeyi 90 günden fazla geciktirdiği durumu ifade eder. Böyle bir uygulamanın ülkenin koşullarına uygun düşeceğine karar vermeleri durumunda denetim otoriteleri, perakende krediler ve kamu kurumlarına verilen krediler için yükümlülüğün türüne göre azami 180 gün olmak üzere temerrüt süreleri için farklılaştırmaya gidebileceklerdir. Ulusal piyasa koşullarına göre aynı hususun bankaların kurumsal kredileri için de geçerli olmasının uygun olacağına karar verilmesi durumunda bu sadece 5 yıllık bir geçiş süreci boyunca geçerli olabilecektir (452 numaralı paragraf, 82 numaralı dipnot).

Alacakların yeniden yapılandırılması

56. Bazı denetim otoriteleri, ülkelerinde faaliyet gösteren bankalar için alacaklarının yeniden yapılandırılabilmesi hususunda 458 numaralı paragrafta belirtilenlerden daha spesifik kriterler **öngörebileceklerdir**.

PD tahmini ile ilgili özel koşullar

57. Ulusal inisiyatife bağlı olarak, bazı ülkelerde mevsimsel ayarlama (seasoning adjustments) yapılması zorunlu tutulabilecektir (467 numaralı paragraf).

Resmi denetimsel LGD ve EAD tahminleri

58. Denetim otoriteleri, diğer fiziksel teminatların bazılarının kredi riski azaltım etkilerinin temel yaklaşım kapsamında da dikkate alınmasına izin verebileceklerdir. Her bir denetim otoritesi, var olması durumunda, ülkesindeki teminat türlerinden hangilerinin 521 numaralı paragrafta ortaya konulan iki standarda uygun olduğunu belirleyecektir.

KREDİ RİSKİ-MENKUL KIYMETLEŞTİRME ÇERÇEVESİ

Standart yaklaşım-Kredi dönüşüm oranları

59. Ulusal inisiyatife bağlı olarak, tamamen tahsil edilmesi hususunda yetkili kılındığının ve alacağın teminatı olarak gösterilen havuzdan kaynaklanan nakit akışları üzerinde diğer alacaklılara karşı öncelikli talep hakkına sahip olduğunun sözleşme ile hüküm altına alınmış olması halinde, kesintisiz ödeme akışı sağlanması amacıyla yatırımcılara nakit ödeme yapılabilir. Ulusal inisiyatife bağlı olarak, önceden ihbarda bulunmaksızın kayıtsız şartsız iptal edilebilir nitelikteki bu nakdi hizmet avanslarının, %0 kredi dönüşüm oranına tabi tutulması mümkündür (582 ve 641 numaralı paragraflar).

OPERASYONEL RİSK

Ölçüm yöntemleri

60. Ulusal inisiyatife bağlı olarak, örneğin risklerin hesaba katılmasında mükerrerliğin önlenmesi suretiyle daha uygun bir yaklaşım olacağı konusunda ikna olan denetim otoritesi bankanın alternatif standart yaklaşımı (ASA) kullanmasına izin verebilir (652 numaralı paragraf - 101 numaralı dipnot).

61. Standart yaklaşımı kullanmak isteyebilecek uluslararası ölçekte aktif bankaların yeterli düzeyde operasyonel risk yönetim sistemlerine sahip olmaları önemlidir. Bunun bir sonucu olarak standart yaklaşımı kullanan uluslararası ölçekte aktif bankaların 663 numaralı paragrafta belirtilen kriterleri karşılamaları gerekmektedir. Diğer bankalar için bu kriterler öneri niteliğinde olmakla beraber, ulusal inisiyatife bağlı olarak bu bankalar için de yükümlülük haline getirilebilir.